57061 : Sortland gamle kirkested - AUT

19/01/2023-15:20

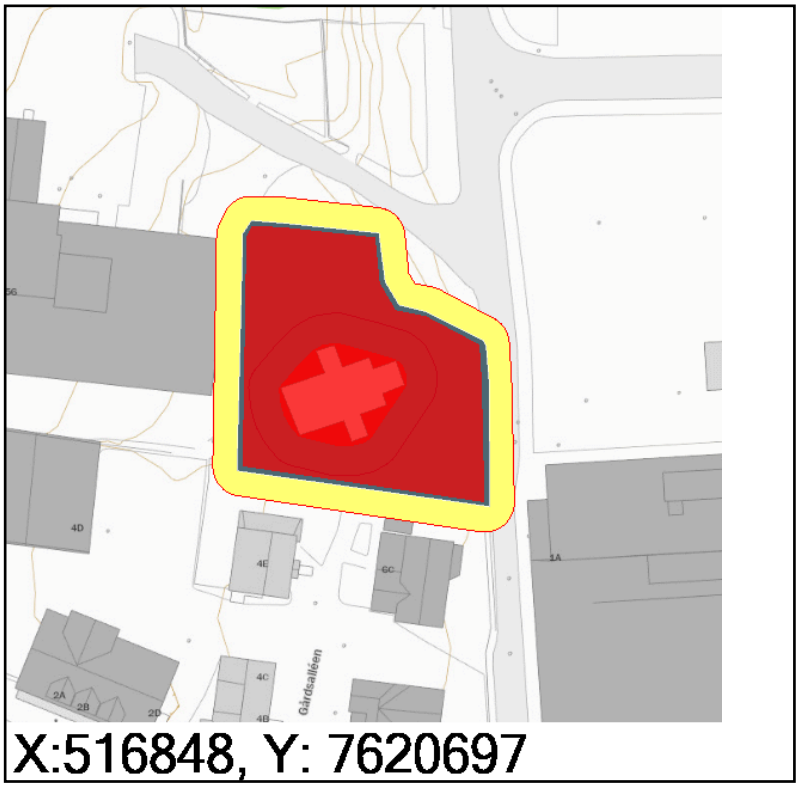
Viser grunninformasjon tilknyttet et kulturminne.
Vernestatus i tittel gjengir høyeste vernestatus tilknyttet objektet eller dets enkeltminner.
Grå farve på linjer i tabell for vernestatus angir hva slags vern objektet hadde tidligere.

Fylke: Nordland

Kommune: Sortland

Lokalitetskategori: Kirkested

Lokalitetsart: Kirkested

SORTLAND ST. MIKAEL OG ST. DIONYSIUS, gnr.15 Sortland (Sortland sogn). Eldste omtale av en kirke på (gnr.15) Sortland på vestsiden av Sortlandsundet er i 1381 (Suortulandz kirkiu, DN II:366). En kirke på stedet sto i 1651 til nedfalls, og ny kirke ble reist i 1676. Denne var en tømmerbygning med korsformet grunnplan, takrytter over korsskjæringen og tilbygget kor. I1803 fikk bygningen en kraftig renovering men beholdt sin form. I 1902 ble den revet, etter at nåværende kirke var blitt innviet året før. Denne er en langkirke i tømmer med små korsarmer på skipet, små sakristier på hver side av koret og tårn over skipets vestende. Nykirken ble reist ca. 300 m nordvest for der kirken fra 1676 hadde stått. "Den eldste kirka på Sortland lå lenger ned mot sjøen enn dagens kirke, trolig omtrent der tårnet med den gamle kirkeklokka står nå" (Guttormsen 1990:163ff). Dette tårnet står ved inngangen til en minnelund inntil/øst for Vesterålsgata. I 1589 var Sortland anneks under hovedkirken på Hadsel (Suartelans annex, Thr.R. 88), og Sortland og Sand kirker skulle ha betjening av en kapellan bosatt på Hadsel per vices, dvs. på omgang: tho hellige dage vdi Suartland och huer tredie wdi Sande. 29. august 1408 var erkebiskop Eilif (trolig) i visitas på Sortland (DN XIII:67). Dedikasjonen etter DN XIII:67. Om lag 300 m sørsørøst for nåværende kirke, mellom riksveg 19 og sjøen, ligger en gårdshaug (Gabrielsen 1998:63 m/ref). Rett opp/vest for nåværende kirke heter det Kjerkåsen. (Kildegjennomgang til registrering av middelalderkirkegråder av NIKU ved Jan Brendalsmo, RA sak 06/02235-81).Eldre beskrivelse:Fornminne: Kirkegård fra middelalderen. En del gamle gravstøtter fra 1800 tallet står idag der. I følge Birger Natland har det på dette stedet stått en middelalder kirkegård; Sortlands 1.kirke. Natland driver å skriver bygdebok og har oppsøkt arkivene i Tronheim og Oslo. 1382 nevnes det i kilder om den 2. kirke i Sortland. (som ligger på gården Bø, S for Sortland, som vi har registrert med R14 4900 Ø8). Derav tolker han at Sortlands 1. kirke er eldre enn 1382, noe som virker rimelig. Stedet ligger i N-del av handelssentrum på Sortland og eiendomsforholdene ble derfor ikke sjekket (så mange eiere). Kontrollregistrering 2003: ingen endring i tilstand eller arealbruk.

Vernetype	Lovgrunnlag	Paragraf	Vernedato
Automatisk fredet	Kulturminneloven av 1978	4 (Automatisk fredning)	12/07/1976
Automatisk fredet	Kulturminneloven av 1978	4 (Automatisk fredning)	24/06/2016
Uavklart			01/01/1900
Ikke fredet			01/01/1900

Funksjon	Datert fra
Religion	Middelalder

Matrikkelnummer	Bruksnavn	Navn
Kommune: Sortland (1870) GNR: 15 BNR:140 FNR:0 SNR:0	HEIMEN	KVARTAL 20 AS
Kommune: Sortland (1870) GNR: 15 BNR:1455 FNR:0 SNR:0	SORTLAND HAVN I	SORTLAND KOMMUNE SUORTTÁ SOUHKAN
Kommune: Sortland (1870) GNR: 15 BNR:2019 FNR:0 SNR:0		SORTLAND KOMMUNE SUORTTÁ SOUHKAN
Kommune: Sortland (1870) GNR: 15 BNR:2090 FNR:0 SNR:0		ULRIX EIENDOM AS
Kommune: Sortland (1870) GNR: 15 BNR:277 FNR:0 SNR:0	HÅTUN	ULRIX EIENDOM AS
Kommune: Sortland (1870) GNR: 15 BNR:36 FNR:0 SNR:0	BYGGEGRUNN MED FRINÆRING	STEINBRUDDET EIENDOM AS
Kommune: Sortland (1870) GNR: 15 BNR:81 FNR:0 SNR:0	TELEGRAFSTASJONEN	ULRIX EIENDOM AS
Kommune: Sortland (1870) GNR: 15 BNR:882 FNR:0 SNR:0	HERMETIKKKIOSKEN	VESTALL AS

ENKELTMINNER

ID	enknavn	kategori	vern	Verneår	datering
1	Sortland middelalderkirkegård	Arkeologisk minne / Kirkegård	Automatisk fredet	1976	Middelalder
2	Sortland kirke 1	Kirke / Fjernet kirkebygg	Uavklart	1900	Middelalder
3	Sortland kirke 2	Kirke / Fjernet kirkebygg	Ikke fredet	1900	1600 tallet, fjerde kvartal
4	Sortland gamle kirketuft	Arkeologisk minne / Kirketuft	Automatisk fredet	2016	Middelalder